

Hallsbergs kommun
kommun@hallsberg.se

Rektorn vid Transtenskolan
marcus.boljang@hallsberg.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Transtenskolan
i Hallsbergs kommun

Tillsyn i Transtenskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hallsbergs kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Transtenskolan besöktes av Skolinspektionen den 3 september 2014.

Fakta om skolenheten

Transtenskolan är belägen i centrala Hallsberg. Skolenheten har vid Skolinspektionens besök 300 elever fördelade på 12 klasser i årskurserna 7–9. Skolenheten har också en så kallad förberedelseklass för nyanlända elever samt en särskild undervisningsgrupp med plats för nio elever.

Skolenhetens inre arbete leds av en rektor med hjälp av en ledningsgrupp där en utvecklingsledare från var och ett av skolans fyra arbetslag ingår. Tre av arbetslagen är årskursindelade och ett av arbetslagen är riktat mot elever i behov av särskilt stöd.

Av den nationella statistiken för Transtenskolan i årskurs 9 år 2013 framgår att andelen elever som når kunskapskraven för minst godkända resultat i alla ämnen är 62 procent. Det genomsnittliga meritvärdet för alla elever i årskurs 9 år 2013 är 189,8. Motsvarande statistik uppdelat på flickor och pojkar visar att flickornas genomsnittliga meritvärde är 207,9 och pojkarnas är 172,5 i årskurs 9 år 2013.

Av skolans egen betygsstatistik för årskurs 9 år 2014 framgår att andelen elever som når kunskapskraven för minst godkända resultat i alla ämnen är 69,8 procent. Det genomsnittliga meritvärdet för alla elever i årskurs 9 år 2014 är 203,2. Motsvarande statistik uppdelat på flickor och pojkar visar att flickornas genomsnittliga meritvärde är 220,9 och pojkarnas är 190,1 i årskurs 9 år 2014.

Helhetsbedömning

Trots skolans medvetna arbete med särskilt stöd och ett kvalitetsarbete som i flera avseenden beskriver skolans behov så är det många elever som inte når lägst kunskapskraven för betyget E i årskurs 9.

Resultaten för årskurs 9 har förbättrats år 2014. Detta från en låg nivå där pojkars låga resultat särskilt behöver uppmärksammas. Ytterligare ett område för skolan att uppmärksamma är att flera elevers behov av studiehandledning inte tillgodoses. Här ställs rätten till utbildning på sin spets genom att skolans alla elever ska ges det stöd de är i behov av och har rätt till.

Skolans arbete med elevinflytande behöver utvecklas. Det är en viktig del i skolans arbete med att motivera elever i sitt arbete att nå längre men även en viktig del i skolans arbete med att skapa demokratiska arbetsprocesser och därigenom förbereda eleverna för sitt kommande vuxna liv.

Skolan har utvecklat nya strukturer och rutiner för trygghet och studiero samt särskilt stöd under det senaste året. Rektor och personal sätter stora förhoppningar till att dessa rutiner och medföljande arbete kommer att resultera i att kunskapsresultaten på skolan

förbättras. Det är därför viktigt för skolan att i samverkan med framförallt skolans huvudman fortsättningsvis utveckla kvalitetsarbetet för att synliggöra nya utvecklingsbehov och säkerställa alla elevers rätt till en likvärdig utbildning.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hallsbergs kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 2 februari 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Hallsbergs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och läraren ska svara för att elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Formerna för elevers inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten, som en del av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete.

Av tillsynen framgår att lärare involverar eleverna i planeringen av undervisningen i olika utsträckning, till exempel avseende innehåll och vilka arbetssätt och arbetsformer som ska användas, och vid utvärdering av undervisning. I vissa ämnen får eleverna delge tidigare erfarenheter och föreställningar kring det som ska behandlas i undervisningen, i andra ämnen får de enbart ta del av en färdig planering som i liten utsträckning erbjuder inflytande för eleverna.

Av samtal med lärare på skolan framkommer att de saknar en gemensam idé och planering för hur eleverna ska ges inflytande över undervisningen samt för hur inflytandet ska öka i takt med elevernas ålder och mognad.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att verksamheten brister i arbetet med elevers inflytande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd**Bedömning**

Hallsbergs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att de elever som har behov av studiehandledning på modersmålet ges detta.

Motivering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Av tillsynen framkommer att skolan utreder behovet av studiehandledning för elever med annat modersmål än svenska och rapporterar detta till huvudmannen. Resurser för studiehandledning organiseras centralt i kommunen och fördelas till skolor beroende på behov och tillgång av detta särskilda stöd. Av tillsynen framkommer dock att skolan inte ges förutsättningar att erbjuda studiehandledning i de språk som skolans utredningar visar att eleverna är i behov av detta särskilda stöd.

Alla elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får inte detta särskilda stöd i den omfattning de är i behov av. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8 och 10 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning**Bedömning**

Hallsbergs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Betyg ska sättas i enlighet med skollagen och andra författningar.
- En skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling ska ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne.

Motivering*Terminsbetyg*

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervis-

ningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Av skolförordningen för grundskolan framgår att om ett betyg är beroende av två eller flera legitimerade lärares bedömning och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn. Om en eller flera av dessa lärare inte är behöriga, ska vid oenighet betyg beslutas av den eller de lärare som är behöriga att undervisa i det ämne som betyget avser. Om ingen av lärarna är behörig att undervisa i ämnet eller om två eller flera av lärarna är behöriga och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn. Terminsbetyg ska utfärdas vid slutet av varje termin i årskurserna 6–8 i grundskolan. Terminsbetyget ska innehålla uppgifter om det senaste beslutet om elevens betyg i varje ämne. För en elev som har skolplikt ska slutbetyg utfärdas när skolplikten upphör. Rektorn ska utfärda slutbetyget. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att utfärda slutbetyg.

Av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) framgår att betyget uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått nationella kunskapskrav som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kunskapskrav för olika betygssteg. Läraren ska vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

Tillsynen visar att när betyg i ämnet svenska skulle sättas vårterminen 2014 i årskurs 7 och 8 sattes terminsbetyg för vissa elever av den då undervisande läraren. Bedömningen utgick dock inte från de resultat som eleverna hade nått under terminen eftersom det enligt rektorn saknades dokumentation och underlag för den undervisning som i huvudsak hade bedrivits. Rektor och undervisande lärare beslutade att utgå ifrån föregående termins betyg och sätta samma betyg för alla elever vårterminen 2014 som de hade fått för höstterminen 2013. Skolinspektionen konstaterar att vårterminsbetyget således inte utgår från de kunskaper eleverna har uppnått under den termin som betyget sätts.

Skriftlig bedömning

Enligt skollagen ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges i de fall ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne. Av bedömningen får också de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Av förarbetena (Skr. 2001/02:188) framgår att ett sådant dokument ska styrka den arbetsinsats som eleven gjort och de kunskaper som eleven har, vilket är betydelsefullt för självkänsla och självbild. Vidare beskriver den elevens studieutveckling, innehåller information om vilka mål som uppnåtts under grundskoletiden samt redovisar vilka stödåtgärder som satts in. Det blir också en viktig information för mottagande personal i gymnasieskolan så att eleven så snart som möjligt kan få det kompletterande stöd som behövs för att nå minst godkänt. Även i budgetpropositionen 2003/04 beskrivs syftet med en skriftlig bedömning. Ett exempel som nämns är att om ett språkval har avbru-

tits så att betyg inte kan sättas, ska eleven istället få en skriftlig bedömning som ska redovisa vilka kunskaper och färdigheter eleven tillägnat sig i ämnet.

Enligt Skolinspektionen är syftet med en skriftlig bedömning att synliggöra vilka kunskaper eleven tillägnat sig i de fall eleven inte når upp till målen eller kunskapskraven för betyget E i ämnet. Elever har i allmänhet under sina år i grundskolan tillägnat sig vissa kunskaper i förhållande till kunskapskraven i ämnena. Bedömningen bör därför i varje ämne innehålla dels en redogörelse för vilka delar av kunskapskravet eleven uppnått, dels en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till de delar av kunskapskravet som eleven inte nått.

Det är särskilt viktigt att en skriftlig bedömning tydligt och konkret synliggör vilka kunskaper eleven tillägnat sig, eftersom det är ett dokument som inte bara riktar sig till elev och vårdnadshavare, utan t ex kan användas vid övergång till gymnasieskola eller för att visa en arbetsgivare vilka kunskaper eleven har.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga bedömningar från Transtenskolan daterade i juni 2014. Skolan använder sig av två olika formulär vid avslutat ämne i grundskolan för elever som ej uppnått betyget E. Dels ett formulär som vänder sig till mottagande gymnasieskola som benämns överlämnande till nationellt program, dels ett formulär som vänder sig till elev och vårdnadshavare som benämns skriftlig bedömning. Tillsynen visar att det formulär som benämns skriftlig bedömning dels saknar en redogörelse för vilka delar av kunskapskravet eleven uppnått, dels en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till de delar av kunskapskravet som eleven inte nått. Skolinspektionen konstaterar att skolans skriftliga bedömningar således inte utgör en fullständig bedömning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till kursplanens kunskapskrav.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolenheten brister i att sätta betyg utifrån de kunskaper eleverna har uppnått under den termin som betyget sätts med utgångspunkt från de nationella kunskapskrav som finns för ämnet samt att skolenhetens skriftliga bedömningar inte beskriver elevens kunskapsutveckling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 14 och 16 §§ skollagen

10 kap. 22 § skollagen

6 kap. 4, 11, 12, 14, och 16 §§ skolförordningen

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Hallsbergs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Eleverna ska erbjudas språkval i enlighet med författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska det finnas språkval i grundskolan. Enligt skolförordningen ska huvudmannen som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska. Huvudmannen ska också sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval. En elev får istället för ett språk som erbjudits välja det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk underförutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk.

Skolenheten erbjuder svenska, svenska som andraspråk, engelska, franska, spanska och tyska som språkval. Eleverna erbjuds dock inte modersmål och teckenspråk som valbara språk i skolans språkval.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolenheten brister i att erbjuda samtliga de språkval som författningarna anger. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

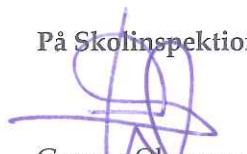
Författning

10 kap. 4 § skollagen

9 kap. 5 och 6 §§ skolförordningen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Helena Boëthius och Marie-Louise Hultman samt jurist Christina Hjalmarsson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olsson
Enhetschef

Jon Torkelstam
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.